

KONFERENCIA Slovak Open Science Forum 2

Mgr. Michaela Mikušková

Centrum vedecko-technických informácií SR pod záštitou Ministerstva školstva, vedy, výskumu a mládeže SR zorganizovalo 14. októbra 2024 druhý ročník konferencie o otvorenej vede **Slovak Open Science Forum**. Na konferencii vystúpili prevažne zahraniční prednášajúci. Prítomným prezentovali projekty z rôznych oblastí otvorenej vedy od otvoreného prístupu k výstupom vedeckovýskumnej činnosti vrátane výskumných dát cez tvorbu infraštruktúry, podporných mechanizmov a hodnotenie publikačných výstupov až po občiansku vedu.

Johan Rooryck vo svojej prednáške predstavil súčasné aktivity a plány medzinárodného konzorcia cOAlition S súvisiace s prechodom na systém vedeckej komunikácie, ktorý umožňuje rýchle, otvorené, transparentné a spravodlivé zdieľanie dôveryhodných vedeckých poznatkov.

Laetitia Bracco, kurátorka knižnice v oblasti podpory výskumu na l'Université de Lorraine vo Francúzsku, prezentovala francúzsky národný plán otvorenej vedy FOSM – *French Open Science Monitor*, ktorého cieľom je rozvoj otvorenej vedy a podpora otvoreného prístupu ku všetkým vedeckým výstupom. Predstavila najnovšiu verziu plánu, ktorá sa zameriava na výskumné dáta a softvéry.

Matej Antol z Masarykovej univerzity v Brne sa vo svojej prezentácii zameriaval na rozvoj českej Národnej dátovej infraštruktúry (NDI) pre FAIR výskumné dáta a predstavil osvedčené postupy v oblasti správy výskumných dát. NDI spolu s národnou infraštruktúrou e-INFRA CZ

vytvára komplexné prostredie, ktoré podporuje zodpovednú vedu a zvyšuje konkurencieschopnosť českého výskumu v digitálnom veku.

Rita Pinhasi sa podelila o príklady z praxe rakúskeho konzorcia akademických knižníc KEMÖ, ktoré vyvíja aktivity na uzatváranie dohôd o publikovaní v režime otvoreného prístupu s rôznymi prestížnymi vydavateľskými domami. V prezentácii poskytla prehľad rôznych obchodných modelov, s ktorými má konzorcium skúsenosti, napríklad offsetové dohody, dohody *Read and publish* a dohody *Subscribe to Open* (S2O), ako aj získané skúsenosti. Stručne predstavila prístup konzorcia k zdieľaniu nákladov v procese transformácie na publikovanie v režime

otvoreného prístupu a na dôsledky zavedenia priameho blokového financovania otvoreného prístupu z rakúskeho vedeckého fondu *Austrian Science Fund*.

Mária Kadlec Marková zastupujúca vydavateľstvo Springer Nature predstavila nástroje implementované do redakčných

systémov vydavateľstva, ktorých účelom je podpora šírenia publikovaných výstupov a vedeckých dát. Na príkladoch načrtla, ako tieto nástroje pomáhajú výskumníkom zlepšiť transparentnosť, reprodukovateľnosť a integritu vlastného výskumu.

Sándor Soós z Maďarskej akadémie vied upriamil pozornosť na *bibliometriu publikovania s otvoreným prístupom*. Ilustroval niekoľko prípadov využitia bibliometrickej metodológie na vyvracanie mýtov a objasňovanie skreslených predstáv o publikovaní v režime otvoreného prístupu. Jedným z typických príkladov je vzťah medzi otvoreným prístupom a pojmom *pochybné časopisy*. Svoje príklady demonštroval na viacerých vydavateľstvách.

Občianska veda a skúsenosti s realizáciou vedeckého výskumu s podporou občanov dostali priestor v prednáške študentiek Prírodovedeckej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave.

Mnohé európske krajiny majú bohaté skúsenosti s rozvíjaním podporných mechanizmov na národnej úrovni a niektoré výskumné inštitúcie sa stávajú kľúčovými partnermi v rozvoji infraštruktúry otvorenej vedy. Konferencie tohto typu pomáhajú otvárať obzory, získavať skúsenosti od odborníkov v oblasti otvorenej vedy a inšpirovať sa príkladmi dobrej praxe z iných krajín. Spolupráca viacerých inštitúcií podporená manažmentom na národnej úrovni by mohla priniesť viac

pozitívnych výsledkov aj pri naplňaní cieľov stanovených v Národnej stratégii otvorenej vedy na Slovensku.

Záznam z konferencie je dostupný na webovej stránke <https://otvorenaveda.cvtisr.sk/slovak-open-science-forum-2/>.

Zdroj fotografií a obrázkov:

<https://otvorenaveda.cvtisr.sk/slovak-open-science-forum-2/>